

Vývoj zamestnanosti v oblasti poskytovania služieb starostlivosti o školopovinné deti

informačný leták

„Je nevyhnutné prilákať ľudí na trh práce. Tento cieľ sa dosiahne sledovaním aktívnej politiky zamestnanosti, finančnou príťažlivosťou práce, opatreniami, ktoré zosúladujú profesionálny a rodinný život vrátane zlepšenia zariadení poskytujúcich starostlivosť o deti. (...).“

Závery predsedníctva Európskej rady zo zasadnutia v Bruseli v dňoch 22. a 23. marca 2005

AKÉ sú súvislosti?

Vzhľadom na demografické zmeny a starnutie európskej populácie vzbudzuje problematika starostlivosti o deti čím ďalej tým viac pozornosti. Diskutuje sa o nej v súvislosti s tým, ako najlepšie podporiť rodiny pri výchove detí a ako povzbudiť ženy, aby vstúpili na trh práce. Súčasnú podmienky pre deti v EÚ sa nesú v znamení úsilia o ich blaho a neustáleho uvedomovania si dôležitosti problémov, akými sú boj proti chudobe a podporovanie sociálnej inklúzie, s ktorými sa EÚ musí vysporiadať. Za významný aspekt protioopatrení na znižovanie pôrodnosti a starnutie populácie v Európe bolo označené zvýšenie účasti žien na trhu práce. Zlepšenie poskytovania služieb starostlivosti o deti by takisto podporilo rodiny v Európe tým, že by vedeli dosiahnuť väčšiu rovnováhu medzi pracovným a rodinným životom.

PREČO tento výskum?

Keďže sa zintenzívnili záujem i diskusie o tejto problematike, nadácia sa podujala na výskum v sektore starostlivosti o deti v EÚ s osobitným ťažiskom na mimoškolskú starostlivosť pre deti vo veku povinnej školskej dochádzky (5 až 12 rokov). Výskum si stanovil za cieľ preskúmať iniciatívy v oblasti zamestnanosti, ktoré by v sektore starostlivosti o deti podporovali rozvoj kvalifikovanej a vysoko kvalitnej pracovnej sily, a zväziť dostupnosť a udržateľnosť tohto opatrenia. Prieskum sa zamerával na existujúce informácie o službách poskytovania starostlivosti o deti a rozdiely v rozšírenej EÚ a zisťoval, aké sú opatrenia na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Pozostával z teoretického prieskumu sektora starostlivosti o deti v krajinách EÚ 25, hĺbkovej analýzy prípadových štúdií zo šiestich krajín (Cyprus, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko, Spojené kráľovstvo a Švédsko) a vybraných prípadových štúdií dobrej praxe zo šiestich skúmaných členských štátov.

AKÉ sú zistenia?

Poskytovanie starostlivosti o deti

- Zatiaľ čo sa európske iniciatívy v oblasti zamestnanosti, ako napríklad barcelonské ciele, sústreďujú na menšie deti, v praxi neexistujú žiadne osobitné opatrenia pre deti v školopovinnom veku.
- Služby poskytovania starostlivosti o deti sa v rámci EÚ rôznia a členské štáty sa v riešení problému lepších služieb nachádzajú v rozličných fázach.
- Nedostatok dobrej starostlivosti o deti môže ženám brániť v tom, aby boli a ostali aktívne na trhu práce.
- Hlavnými zistenými problémami boli nedostatok zariadení, vysoké náklady, neprístupnosť, nevyhovujúca kvalita a neprimeranosť časového rámca poskytovania týchto služieb.

Pracovné príležitosti

- Sektor starostlivosti o deti sa v celej EÚ rýchlo rozrastá, napriek tomu však väčšina pracovných miest nie je dobre platená a mzdy sa často pohybujú pod odporúčanou platovou úrovňou.
- V členských štátoch, kde mimoškolskú starostlivosť obyčajne poskytujú učители, sú mzdy a vážnosť pracovníkov v oblasti starostlivosti o deti skôr vyššie.
- Nízke finančné ohodnotenie, malá úcta a skôr nevyhovujúce pracovné podmienky sú prekážkami, ktoré bránia prilákaníu potenciálnych pracovníkov do sektora starostlivosti o deti.

- Väčšina ľudí, ktorí sa rozhodnú pre vzdelanie v oblasti starostlivosti o deti, sú ženy.
- Nastáva potreba vyriešiť v tomto sektore problém nedostatku mužov a pracovníkov etnických menšín, keďže sektor by mal podporovať zmiešanú pracovnú silu, ktorá odzrkadľuje diverzitu detí v starostlivosti.

Pracovné podmienky a otázky zamestnanosti

- Existujúce pracovné podmienky v sektore starostlivosti o deti sa v rámci EÚ líšia postupmi zamestnávania, otváracími hodinami a pokrytím.
- Najväčšími problémami v oblasti zamestnanosti sú mzdy, kvalita a prístup k pracovným miestam, príležitosti na kariérny rast a často negatívne vnímanie práce v tomto sektore.
- Najmä v členských štátoch, kde starostlivosť o deti poskytuje málo kvalifikovaný personál a nie vyškolení pedagógovia, nie sú podmienky zamestnávania priaznivé natoľko, aby došlo k oživeniu sektora.
- Kvôli nízkym mzdám v sektore je veľa nadaných ľudí donútených vyhľadávať pracovné príležitosti v iných sektoroch.

Vzdelávanie a kvalifikácie

- V sektore starostlivosti o deti existujú v rámci Európy veľké rozdiely, pokiaľ ide o úroveň vzdelania a stupne kvalifikácie – v niektorých členských štátoch predstavuje normu iná než učiteľská kvalifikácia, pričom v iných je akademická kvalifikácia štandardom.
- V mnohých členských štátoch sú na vzdelávanie v oblasti starostlivosti o deti zavedené len čiastočné akreditačné a regulačné systémy.
- Menšia časť členských štátov vytvorila rámce štandardnej kvalifikácie v sektore a programy rozvoja pre kariérny rast s cieľom napomôcť postupu pracovníkov v oblasti starostlivosti o deti do vedúcich a riadiacich pozícií.
- Kvalita vo vzdelávaní je hlavným východiskovým bodom na zabezpečenie lepšej kvality v celom sektore.

Úrad pre publikácie

Publications.europa.eu

Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Írsko
Telefón: (+353 1) 204 31 00 E-mail: postmaster@eurofound.eu.int
webová stránka: www.eurofound.eu.int

ČO teraz?

Súčasná podmienky starostlivosti o školopovinné deti v Európe sú pevne stanovené národnými politikami na ochranu rodiny, zamestnanosti, rovnosti, vzdelávania a na sociálnu ochranu. Vďaka iniciatívam, ako sú barcelonské ciele, získava potreba podporovať starostlivosť o deti vo veku do päť rokov stále väčší rozmer. Starostlivosť o deti v školopovinnom veku sa však na úrovni verejnej politiky nedostáva dostatočného uznania. Na to, aby sa mimoškolská starostlivosť o školopovinné deti stala pozitívnou skúsenosťou pre rodičov i deti, je potrebné vypracovať komplexnú politiku starostlivosti o deti. Toto by zase prispelo k podpore vývoja príslušných politik tým, že dôjde k posilneniu ekonomiky prostredníctvom zvýšenej účasti na trhu práce.

Vývoj politiky pre starostlivosť o deti by sa mal uskutočňovať skôr v podobe samostatnej politiky, než len ako aspekt politik, ktoré sú primárne zamerané na podporu rovnakých príležitostí na trhu práce alebo na vyváženú pracovného a rodinného života. Je však dôležité, aby sa verejná politika zaoberala potrebami detí, rodičov, rodín a komunit a problematiku starostlivosti o deti neposudzovala len z ekonomickej perspektívy. Cieľom v službách starostlivosti o deti by malo byť prijatie rozmanitej pracovnej sily a podporovanie úspešného zosúladenia pracovného a rodinného života.

Vytvorenie európskeho rámca by poskytlo štruktúru na regulovanie kvality a štandardov v súkromnom sektore poskytovania služieb starostlivosti o deti. Európsky rámec by bol taktiež nástrojom na reguláciu vzdelávania v oblasti starostlivosti o deti a stanovenie štandardov na zabezpečenie kvality poskytovaného vzdelania. Napomohol by aj profesionalizácii v oblasti starostlivosti o deti a zlepšeniu stavu zamestnanosti v tomto sektore. V rámci celej EÚ by sa mali podniknúť sieťové aktivity na vzájomnú výmenu dobrej praxe týkajúcej sa rozvoja vzdelávania a kvalifikačných štruktúr v rôznych podmienkach.

Poskytovanie služieb starostlivosti o školopovinné deti sa v rámci Európy značne odlišuje. Niektoré členské štáty poskytujú kvalitné služby s dobre školeným personálom, pričom v iných doslova bojujú o to, aby boli poskytované primerané služby, ktoré by zodpovedali potrebám dieťaťa a ich rodičov. Keďže oblasť starostlivosti o školopovinné deti ako celok nie je dostatočne preskúmaná a politicky len málo zastúpená, bol by žiaduci ďalší výskum v množstve iných oblastí.

Ďalšie informácie:

Teresa Renehan na e-mailovej adrese ter@eurofound.eu.int

Hlavná správa (od konca júna 2006)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef0632.htm>

Šesť národných správ (AT, CY, HU, PL, SE, UK)

www.eurofound.eu.int/areas/labourmarket/childcare.htm

Činnosť nadácie v príbuzných oblastiach

Budúcnosť sektorov: Sektor poskytovania služieb starostlivosti o deti
http://www.emcc.eurofound.eu.int/sector_futures.htm jún 2006